

DE NORD A SUD

Quan la vida antiga es despobla

Xavier Garcia
escriptor

Fins ara -un any després de ser publicat- no he pogut tenir notícia del llibre *El despoblament rural*, editat a Gandesa, on va néixer el 1944, per Anton Monner, cronista oficial de la capital de la Terra Alta, home de llarg historial periodístic, empresarial, agrari, cultural i polític. Allò que se'n diu una "força viva", com en temps de Franco -que ell va viure plenament, oposant-s'hi-, quan les "forces vives" eren el capellà, el notari, el mestre i el manescal i, en el braç armat, la Guàrdia Civil, la policia "nacional" i, quan convenia, el sometent.

El despoblament rural, heus ací -més enllà dels conflictes del pimplam-pum polític institucional, parlamentari i governamental - una situació demogràfica, econòmica i territorial -insostenible, com es diu ara-, de la qual es torna a parlar de fa

un parell o tres d'anys, senzillament perquè ja és de vergonya, però que arrenca, com a mínim, de mitjans del segle XX, quan els agricultors, en la seva majoria, un cop van tenir ben alimentada una població urbana mig famolenca que sortia de la Guerra Civil, no van tenir altre remei que començar a emigrar als grans nuclis urbans i industrials (bàsicament capitals provincials), a causa del projecte deliberat d'arruinar la petita i mitjana propietat agrària i convertir-la en proletariat de les fàbriques, primer de capital espanyol i, després, multinacional que anaren, al seu torn, ocupant antics espais agraris al voltant de les ciutats (casos del delta del Llobregat i del Besòs o de Tarragona, entre altres), afectats després, aquests antics espais, pel maremàgnum de carreteres, autopistes, ponts i l'aeroport, que ara

es vol engrandir encara més.

És el que volia i va començar a fer la tecnocràcia franquista (alimentada per l'Opus i les inversions americanes i europees, com a preàmbul a la integració europea) i que s'ha rematat en aquests quaranta anys que portem de la dita "democràcia". La jugada no podia sortir millor als grans grups de l'economia mundial -que han enfonsat tota la xarxa del petit empresariat agrícola, industrial i comercial-, amb unes conseqüències fatals per a extenses zones del territori espanyol, l'anomenada "Espanya vaciada".

A Catalunya també tenim -i tant- les nostres terres buidades, i aquest és el clam que ens posa damunt la taula el llibre de Monner, que recull un extens repertori d'entrevistes fetes a tots aquells (polítics, empresaris, pagesos, activistes de movi-

ments socials, economistes, geògrafs, alcaldes, periodistes, sindicalistes agraris, etc.) que treballen per corregir aquesta situació de despoblament als pobles petits (sigui a través dels bancs de terres o del cooperativisme, de les manifestacions reclamant preus justos o pressionant a la Generalitat, al Govern espanyol o a Europa).

El volum de Monner -adreçat, sobretot, al conjunt de les Terres de l'Ebre, on les pèrdues, sobretot a l'interior, són dramàtiques- incorpora, igualment, textos del mateix autor, publicats en diversos mitjans (*Diari de Tarragona*, *L'Ebre*, etc.), sobre aspectes bàsics del mateix problema: incendis forestals, inventaris de finques ermes, tancament de serveis bàsics, envelliment poblacional, fuga de la gent jove, etc, situacions que un servidor, fa més de quaranta

anys, voltant per aquests pobles, ja sentia parlar als vells que quedaven i als joves que resistien al voltant d'Unió de Pagesos.

Ni Estatut, ni Constitució, ni governs (de Tarradellas fins ara) no han pogut donar compliment a la vella reivindicació de les supervivències locals. Veurem si el projecte "País Viu", que va engegar Quim Torra -i amb el qual s'inicia aquest apreciable volum recopilatori- té continuïtat en l'actual govern, que vol fer de la "verdor" un dels seus eixos d'actuació.